

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 11, No. 2, 2016, pp. 92 - 106

OJED

An Online Journal
of Education

<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเอง
ด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน

DYADIC SEM OF KNOWLEDGE IN TEACHING SELF-EFFICACY IN TEACHING AND
MOTIVATION-TO-TEACH OF MENTOR TEACHERS AND STUDENT TEACHERS

นายวิชาญ ดิยะพงษ์ประพันธ์*

Witchaya Tiyapongphaphan

อาจารย์ ดร.ชยุตม์ ภิรมย์สมบัติ**

Chayut Piromsombat, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผ่านความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอน ตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ ครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษา และนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพชั้นปีที่ 5 จำนวน 244 คู่ จำนวนทั้งสิ้น 488 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประมาณค่า และวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ด้วยโปรแกรม Mplus

ผลการวิจัยพบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square (52, N = 488) = 68. p = .63 RMSEA = .03) โดยความรู้ด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผลต่อความรู้ด้านการสอนของนิสิตฝึกสอน ($B = 0.23$, $t(487) = 4.27$, $p < .001$) ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า ครูพี่เลี้ยงที่มีความเชื่อมั่นสูงอาจทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดความวิตกกังวล ความกลัว และจนเกิดความเครียด นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า แรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผลต่อแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: rruwitchaya@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: Chayut.p@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

This research aims to develop and validate the structural equation model among knowledge in teaching, motivation-to-teach, and self-efficacy in teaching of mentor teachers passing the knowledge of teaching, self-efficacy in teaching, and motivation-to-teach to student teachers. The sample consisted of two groups, mentor teachers and 5th year student-teachers. Dyadic data were collected by questionnaires from 224 pairs of mentor teachers and student-teachers. Mplus statistical analysis software packages were used to analyze the dyadic data.

The findings were as follows; the dyadic SEM among knowledge in teaching, motivation-to-teach, and self-efficacy in teaching was fit with the empirical data (Chi-square (52, N = 488) = 68. p = .63 RMSEA = .03), indicating that the knowledge in teaching of mentor teachers had an effect on the knowledge in teaching of student-teachers (B = 0.23, t(487) = 4.27, p < .001). While the self-efficacy in the teaching of mentor teachers affected the self-efficacy of student-teachers are not statistically significant, suggests that high self-efficacy in the teaching of mentor teachers may cause student-teachers' anxiety, fear and nervousness. In addition, the research has found that the motivation-to-teach of mentor teachers affects the motivation-to-teach of the student-teachers were not significant statistically.

คำสำคัญ: โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์/ ความรู้ด้านการสอน/ ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน/ แรงจูงใจในการสอน

KEYWORDS: DYADIC SEM/ KNOWLEDGE IN TEACHING/ MOTIVATION-TO-TEACH/ SELF-EFFICACY IN TEACHING

บทนำ

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพถือได้ว่าเป็นกระบวนการหล่อหลอมให้นิสิตฝึกสอนมีความพร้อมที่จะเป็นครูที่ดีและมีประสิทธิภาพในอนาคต กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตครู ซึ่งทำให้เกิดประสบการณ์ที่สำคัญและเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อนิสิตฝึกสอน เพราะเป็นช่วงเวลาที่นิสิตฝึกสอนได้นำความรู้ทฤษฎีที่ตนเองได้ศึกษามาทั้งหมดมาประยุกต์ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และแก้ปัญหาในชั้นเรียนของนิสิตฝึกสอน

มีงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังมีจุดอ่อนในเรื่องของความรู้ในเนื้อหาวิชาที่นิสิตฝึกสอนจะต้องรับผิดชอบในงานสอน นิสิต

ฝึกสอนที่อยู่ในกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพยังขาดความรู้ ขาดประสบการณ์การสอน ขาดความเชื่อมโยงและการถ่ายทอดความรู้ ถึงแม้จะได้เรียนหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มาแล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถบูรณาความรู้ที่เรียนมาไปสู่ในชั้นเรียนได้จริง และยังพบว่า มีระดับของความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนและแรงจูงใจในการสอนอยู่ในระดับต่ำอีกด้วย (An, Tillman, & Paez, 2015; Hinton, Flores, Burton, & Curtis, 2015; Liu, Tsai, & Huang, 2015) ดังนั้นกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพจึงจำเป็นต้องพัฒนาความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน และความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน

กระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจำเป็นต้องพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนในนิสิตฝึกสอน ซึ่งดำเนินการได้ทั้งในการเรียนรู้รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา (subject content) และวิธีการสอน (teaching method) ที่นิสิตฝึกสอนจะต้องนำไปใช้ประกอบวิชาชีพ และในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่นิสิตฝึกสอนจะได้ฝึกปฏิบัติการสอนและการทำงานต่าง ๆ ในสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกับการประกอบวิชาชีพครูในอนาคตมากที่สุด ครูพี่เลี้ยงเป็นบุคคลสำคัญที่ทำหน้าที่ดูแลนิสิตฝึกสอน งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่า ครูพี่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อนิสิตฝึกสอนเป็นอย่างมากในเรื่องของความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของตนส่งผลให้นิสิตฝึกสอนมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน (Blonder et al., 2014; Cetin, Kaya, & Geban, 2014; Hachfeld, Hahn, Schroeder, Anders, & Kunter, 2015) และความมั่นใจในการทำงานของครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอนเป็นสิ่งที่สำคัญ เพราะการวางแผนการจัดการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การปรึกษาหารือ และการทำงานร่วมกันของครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอน จะช่วยให้การปฏิบัติหน้าที่ในการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้เกิดแรงจูงใจของครูกับนิสิตฝึกสอน ทั้งนี้แรงจูงใจของนิสิตฝึกสอนเป็นผลมาจากแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยง (Blonder et al., 2014; Hachfeld et al., 2015; Schiefele & Schaffner, 2015) นอกจากนี้การมีความรู้ด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงจะทำให้นิสิตฝึกสอนมีความรู้ความสามารถทางด้านการสอน โดยครูมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการถ่ายทอดความรู้ ความมั่นใจ ประสบการณ์ในการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน (Cetin et al., 2014) และการที่ครูพี่เลี้ยงถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการสอนให้กับนิสิตฝึกสอนทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดการพัฒนาความสามารถในการสอน ทั้งเรื่องความรู้ และทักษะในการสอนเพิ่มขึ้น การถ่ายทอดความรู้ของครูพี่เลี้ยงให้กับนิสิตฝึกสอนยังเป็นการเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการสอนของตัวครูพี่เลี้ยงเองให้ชำนาญและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอนจำเป็นต้องสร้างความร่วมมือกัน เนื่องจากครูพี่เลี้ยงมีความรู้ มีทักษะที่จำเป็นที่มีต่อนิสิตฝึกสอน และครูพี่เลี้ยงจะเป็นต้นแบบในการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน (Liu et al., 2015) และความรู้ในด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอนส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนอีกด้วย (Blonder et al., 2014; Velthuis, Fisser, & Pieters, 2015)

ทั้งนี้บริบทการฝึกประสบการณ์วิชาชีพดังกล่าว นิสิตครูจะอยู่ภายใต้การดูแลของครูพี่เลี้ยงจึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลจากครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน ซึ่งธรรมชาติของข้อมูลครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนมีลักษณะเป็นรายคู่ โดยวิธีการเก็บข้อมูลดังกล่าวใช้วิธีวิเคราะห์แบบ ONE WAY ANOVA, Structural equation modeling ไม่ได้เนื่องจากวิธีวิเคราะห์ในลักษณะนี้เป็นการวิเคราะห์เฉพาะกลุ่มหรือเปรียบเทียบ

ระหว่างกลุ่ม ดังนั้นวิธีวิเคราะห์ที่เหมาะสมต่อข้อมูลของครูพี่เลี้ยงและนิสิตครูแบบจับคู่ 1:1 นั้นต้องใช้วิธีวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Dyadic Structural equation model) ประยุกต์มาจากแนวคิดโมเดลสมการเชิงโครงสร้างซึ่งจะใช้สำหรับข้อมูลตามธรรมชาติที่เป็นรายคู่ คือ ครูพี่เลี้ยงกับนิสิตครู

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์ลักษณะอิทธิพลของความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผลต่อความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอน

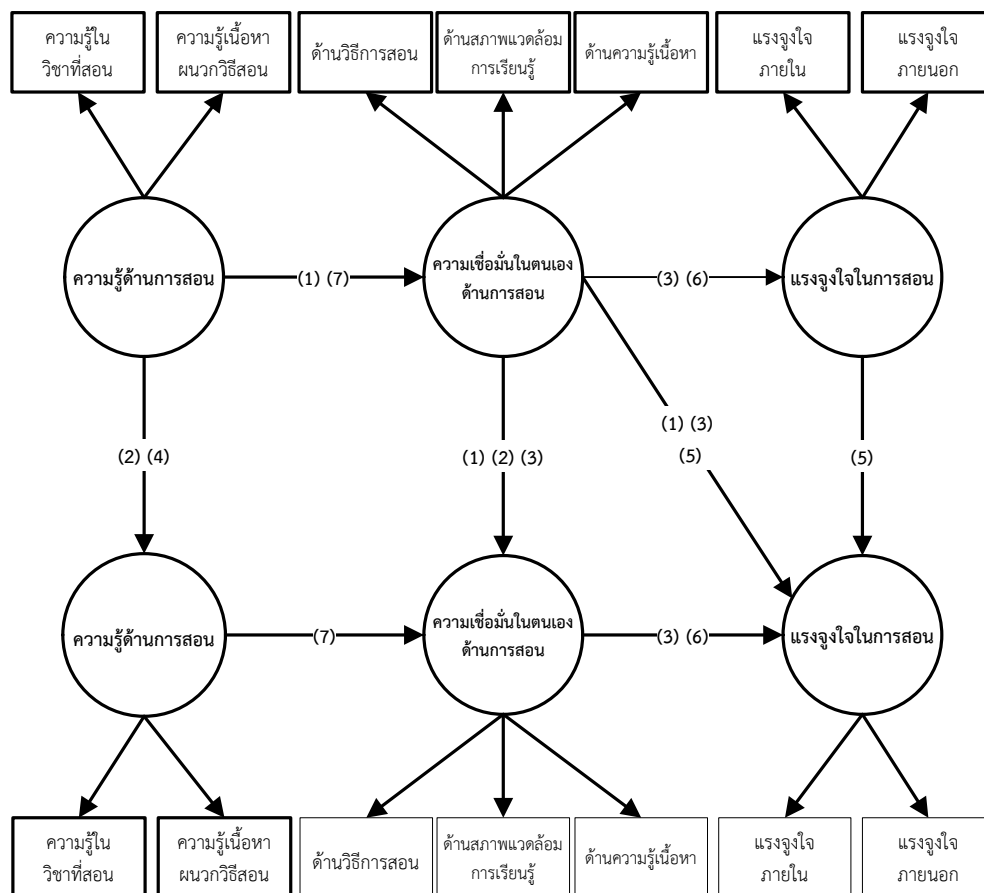
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตครูโดยใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ การวิเคราะห์ลักษณะแบบนี้พัฒนามาจากแนวคิดของ Kenny (1996) เป็นการศึกษาแบบกลุ่มสัมพันธ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กันหรือเกี่ยวข้องกัน โดยเก็บข้อมูลระหว่าง 2 กลุ่มที่มีความสัมพันธ์กัน คือ ครูพี่เลี้ยงกับนิสิตครู เป็นการจับคู่กันแบบ 1:1 ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเก็บข้อมูลครูพี่เลี้ยง 1 คน กับนิสิตครู 1 คน คือ 1:1 เท่านั้น

กรอบความคิดในการวิจัย

กรอบความคิดในการวิจัยเรื่องโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนและ แรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน โดยการวิจัยครั้งนี้มีตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ครูพี่เลี้ยง และนิสิตฝึกสอน ซึ่งมีรายละเอียดของกรอบความคิดมีดังนี้

กรอบความคิดในการวิจัยของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน ได้มาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน พบว่า ครูพี่เลี้ยงมีอิทธิพลต่อนิสิตฝึกสอนเป็นอย่างมากในเรื่องของการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชาที่นิสิตฝึกสอนจะต้องนำไปปฏิบัติในชั้นเรียน (Cetin et al. 2014) การที่ครูพี่เลี้ยงถ่ายทอดความรู้ให้กับนิสิตฝึกสอนนั้นจะทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดการพัฒนาความสามารถในการสอนทั้งเรื่องของความรู้ และทักษะในการสอนเพิ่มมากขึ้น (Liu et al., 2015) ทั้งนี้การปฏิบัติงานของครูพี่เลี้ยงจะเป็นการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน เนื่องจากครูพี่เลี้ยงจะเป็นต้นแบบให้กับนิสิตฝึกสอน ซึ่งการเห็นต้นแบบที่ดีย่อมส่งผลให้นิสิตฝึกสอนมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนเพิ่มขึ้น (Blonder et al. 2014; Cetin et al. 2014; Hachfeld et al. 2015) นอกจากนี้แรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอนเป็นผลมาจากแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยง (Schiefele & Schaffner 2015) นอกจากนี้ตัวแปรของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนมีเหมือนกัน คือ ความรู้ด้านการสอน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน และความรู้เนื้อหาทฤษฎีการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านวิธีการสอน ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และด้านความรู้เนื้อหา แรงจูงใจในการสอน ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก สามารถสรุปผังแผนภาพ 1

แผนภาพ 1 กรอบความคิดในการวิจัย

หมายเหตุ [1] Blonder et al. (2014); [2] Cetin et al. (2014); [3] Hachfeld et al. (2015); [4] Liu et al. (2015); [5] Schiefele and Schaffner (2015); [6] Tsai, Chang and Peng, (2014); [7] Velthuis et al. (2015)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของครูที่เลี้ยงส่งผ่านความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอน

ประชากรมี 2 กลุ่ม คือ ครูที่เลี้ยงในสถานศึกษาและนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ที่กำลังฝึกสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ในปีการศึกษา 2558 โดยเก็บข้อมูลครูที่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนเป็นคู่แบบ 1:1

ตัวอย่าง คือ ครูที่เลี้ยงในสถานศึกษาที่สอนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง และนิสิตฝึกสอนคณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ระดับปริญญาตรีชั้นปีที่

5 ทุกสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยของรัฐและกำกับของรัฐในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง มีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แนวคิดของ Preacher, and Coffman (2006) ซึ่งตัวอย่างที่เหมาะสมควรมีอย่างน้อย 220 คู่ จำนวน 440 คน และเพื่อชดเชยอัตราการตอบกลับผู้วิจัยจึงกำหนดตัวอย่างจำนวน 390 คู่ จำนวนทั้งสิ้น 780 คน ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) ดังนี้ ขั้นที่ 1 หน่วยการเลือก (selection unit) คือ มหาวิทยาลัยที่เปิดสอนคณะครุศาสตร์ในกำกับของรัฐ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 3 มหาวิทยาลัย ขั้นที่ 2 สุ่มสถานศึกษาที่นิสิตฝึกสอนระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ไปฝึกสอนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) และขั้นที่ 3 สุ่มนิสิตฝึกสอนระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 5 ที่มีครูพี่เลี้ยงในสถานศึกษาในระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ทั้งนี้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างวิจัยจากทั้ง 3 มหาวิทยาลัย พบว่า แบบสอบถามที่มีรายละเอียดสมบูรณ์ครบถ้วนมีจำนวน 244 คู่ จำนวนทั้งสิ้น 488 คน มีอัตราการตอบกลับคิดเป็นร้อยละ 62.56 ดังแสดงตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนแบบสอบถามและอัตราการตอบกลับจำแนกตามมหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัย	จำนวนแบบสอบถาม				อัตราการตอบกลับ (ร้อยละ)	
	ส่งไป (390 คู่)		ได้รับ (244 คู่)		นิสิต	ครูพี่เลี้ยง
	นิสิต	ครูพี่เลี้ยง	นิสิต	ครูพี่เลี้ยง		
มหาวิทยาลัย A	130	130	68	68	52.30	52.30
มหาวิทยาลัย B	130	130	75	75	57.69	57.69
มหาวิทยาลัย C	130	130	101	101	77.69	77.69
รวมทั้งสิ้น	390	390	244	244	62.56	62.56

ตัวแปรและนิยามเชิงปฏิบัติการ

ตัวแปรในการวิจัยของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนเหมือนกัน ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแฝง คือ 1) ความรู้ด้านการสอน ได้แก่ ความรู้ในวิชาที่สอน และความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน 2) ความเชื่อมั่นในตนเอง ด้านการสอน ได้แก่ ด้านวิธีการสอน ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และด้านความรู้เนื้อหา 3) แรงจูงใจในการสอน ได้แก่ แรงจูงใจภายใน และแรงจูงใจภายนอก

ความรู้ด้านการสอน หมายถึง ระดับพฤติกรรมในการปฏิบัติของครูพี่เลี้ยงในการให้คำแนะนำนิสิตฯ เกี่ยวกับความรู้เนื้อหาและความรู้เนื้อหาผนวกกับวิธีการสอน ประกอบด้วย 1) ความรู้ในวิชาที่สอน และ 2) ความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน โดยวัดจากแบบสอบถามมาตรประมาณค่าผลรวม 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

1) **ความรู้ในวิชาที่สอน** หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำกับนิสิตฯ ในการถ่ายทอดความรู้เนื้อหาวิชาที่สอน การอธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการใช้ คำศัพท์เฉพาะในวิชาที่สอน

2) **ความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน** หมายถึง ระดับพฤติกรรมของครูที่เลี้ยงที่ให้คำแนะนำกับนิสิตฯ ในการถ่ายทอดความรู้ให้มีความสามารถในการบูรณาการร่วมกันระหว่างความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนกับความรู้ วิธีสอนแสดงถึงความรู้วิธีสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน วิธีการสอนเนื้อหาที่ยากให้เข้าใจง่าย และมีความรู้ เนื้อหากับวิธีการสอนที่ทันสมัยและสามารถประยุกต์ใช้ได้จริง

ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน หมายถึง ระดับความมั่นใจเกี่ยวกับความสามารถเฉพาะของ ตนเองที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานสอน การถ่ายทอดความรู้ จัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับผู้เรียน และ จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) ด้านวิธีการสอน 2) ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และ 3) ด้านความรู้เนื้อหา โดยวัดจากแบบสอบถามมาตรฐานค่าผลรวม 5 ระดับ จำนวน 17 ข้อ

1) **ด้านวิธีการสอน** หมายถึง ระดับความมั่นใจในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการใช้วิธีการสอน ที่หลากหลาย เทคนิคการสอนที่ทันสมัยเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถ应用技术การสอนที่ ทันสมัยและประยุกต์ได้

2) **ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้** หมายถึง ระดับความมั่นใจในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการ สร้างบรรยากาศในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้ การควบคุมพฤติกรรมนักเรียน และเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้

3) **ด้านความรู้เนื้อหา** หมายถึง ระดับความมั่นใจในความสามารถของตนเองเกี่ยวกับการถ่ายทอด ความรู้เนื้อหาที่ถูกต้องตามวัตถุประสงค์ ความรู้ที่ทันสมัย และอธิบายความรู้ได้อย่างครบถ้วนตามที่ต้องการ

แรงจูงใจในการสอน หมายถึง ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกที่แสดงออกจากสิ่งเร้าภายในและ ภายนอก ที่ทำให้ตนเองรู้สึกอยากจะทำปฏิบัติงานสอน ประกอบด้วย 1)) แรงจูงใจภายใน และ 2) แรงจูงใจ ภายนอก โดยวัดจากแบบสอบถามมาตรฐานค่าผลรวม 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ

1) **แรงจูงใจภายใน** หมายถึง ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกที่แสดงออกในการสอนของตนเองที่มาจากสิ่ง เร้าภายในตนเอง มีความปรารถนาที่อยากจะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ การเห็นคุณค่าของการสอน

2) **แรงจูงใจภายนอก** หมายถึง ระดับพฤติกรรมและความรู้สึกที่แสดงออกของตนเองที่นำไปสู่การ สอน โดยได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก ความก้าวหน้าและความมั่นคงในอาชีพ การได้รับอิทธิพลจากพ่อแม่ ครู หรือ เพื่อน

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บตัวอย่างจากครูที่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนที่เป็นคู่กัน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยติดต่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย จากงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อเสนอขอรายชื่อ

นิสิตที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในปีการศึกษา 2558 ในมหาวิทยาลัยที่เป็นตัวอย่างวิจัย และทำหนังสือเรียนถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีนิสิตฝึกสอนในสถานศึกษาเพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลวิจัย โดยผู้วิจัยได้มีการติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนหรือเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายธุรการและฝ่ายสารบรรณของโรงเรียนต่างๆ โดยตรง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยในการเก็บข้อมูลครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนที่เป็นคู่กัน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัยตามแผนดำเนินการที่ได้วางไว้ ผู้วิจัยส่งและรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

ข้อมูลพื้นฐานตัวอย่างวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** ครูพี่เลี้ยงที่เป็นตัวอย่างวิจัยจำนวน 244 คน ส่วนใหญ่อายุมากกว่า 50 ปี จำนวน 94 คน (ร้อยละ 38.52) รองลงมาคือ อายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 62 คน (ร้อยละ 25.41) อายุต่ำกว่า 31 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 18.85) และอายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 45 คน (ร้อยละ 17.21) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับการศึกษา พบว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 125 คน (ร้อยละ 51.23) จบการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 115 คน (ร้อยละ 47.13) และจบการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.63) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประสบการณ์การสอน พบว่า ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 150 คน (ร้อยละ 61.48) ประสบการณ์การสอนอยู่ระหว่าง 5 – 10 ปี จำนวน 50 คน (ร้อยละ 20.49) ประสบการณ์การสอนน้อยกว่า 15 ปี จำนวน 26 คน (ร้อยละ 10.66) และประสบการณ์การสอนอยู่ระหว่าง 11 – 15 ปี จำนวน 18 คน (ร้อยละ 7.38) ตามลำดับ นอกจากนี้ครูพี่เลี้ยงส่วนใหญ่อยู่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 142 คน (ร้อยละ 58.20) สังกัดมหาวิทยาลัย จำนวน 88 คน (ร้อยละ 36.07) และสังกัดเทศบาล จำนวน 14 คน (ร้อยละ 5.74)

ส่วนที่ 2 นิสิตฝึกสอนที่เป็นตัวอย่างวิจัยจำนวน 244 คน ส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย C จำนวน 101 คน (ร้อยละ 41.39) ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย B จำนวน 75 คน (ร้อยละ 30.74) และศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย A จำนวน 75 คน (ร้อยละ 30.74) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสาขาวิชา พบว่า นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่อยู่สาขาวิชาอื่นๆ เช่น ประถมศึกษา, ธุรกิจศึกษา และการศึกษานอกระบบ จำนวน 98 คน (ร้อยละ 40.16) สาขาวิชาภาษาต่างประเทศ จำนวน 46 คน (ร้อยละ 18.85) สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 27 คน (ร้อยละ 11.07) สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 26 คน (ร้อยละ 10.66) สาขาวิชาคณิตศาสตร์, วิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาการแนะแนว จำนวน 12 คนเท่ากัน (ร้อยละ 4.92) และอยู่สาขาวิชามากกว่า 1 สาขาขึ้นไป จำนวน 11 คน (ร้อยละ 4.51) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาระดับชั้นที่นิสิตสอน พบว่า นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่สอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 107 คน (ร้อยละ 43.85) สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 73 คน (ร้อยละ 29.92) สอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 จำนวน 36 คน (ร้อยละ 14.75) และสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 11.48) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณานิสิตฝึกสอนที่อยู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตฝึกสอนอยู่กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 52 คน (ร้อยละ 21.31) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 48 คน (ร้อยละ 19.67) กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ จำนวน 30 คน (ร้อยละ 12.30) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษา จำนวน 27 คน (ร้อยละ 11.07) กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและ

พลศึกษา จำนวน 26 คนเท่ากัน (ร้อยละ 10.66) กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จำนวน 22 คน (ร้อยละ 9.02) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ จำนวน 15 คน (ร้อยละ 6.15) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ จำนวน 13 คน (ร้อยละ 5.33) และกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 11 คน (ร้อยละ 4.51) ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า นิสิตได้รับการนิเทศจากครูพี่เลี้ยงน้อยกว่า 10 ครั้ง จำนวน 190 คน (ร้อยละ 81.90) ได้รับการนิเทศจากครูพี่เลี้ยง 31 ครั้งขึ้นไป จำนวน 32 คน (ร้อยละ 13.79) ได้รับการนิเทศจากครูพี่เลี้ยง 11 – 20 ครั้ง จำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.59) และได้รับการนิเทศจากครูพี่เลี้ยง 21 – 30 ครั้ง จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.72) ตามลำดับ

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย โดยตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลวิจัยกับข้อมูลเชิง โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์

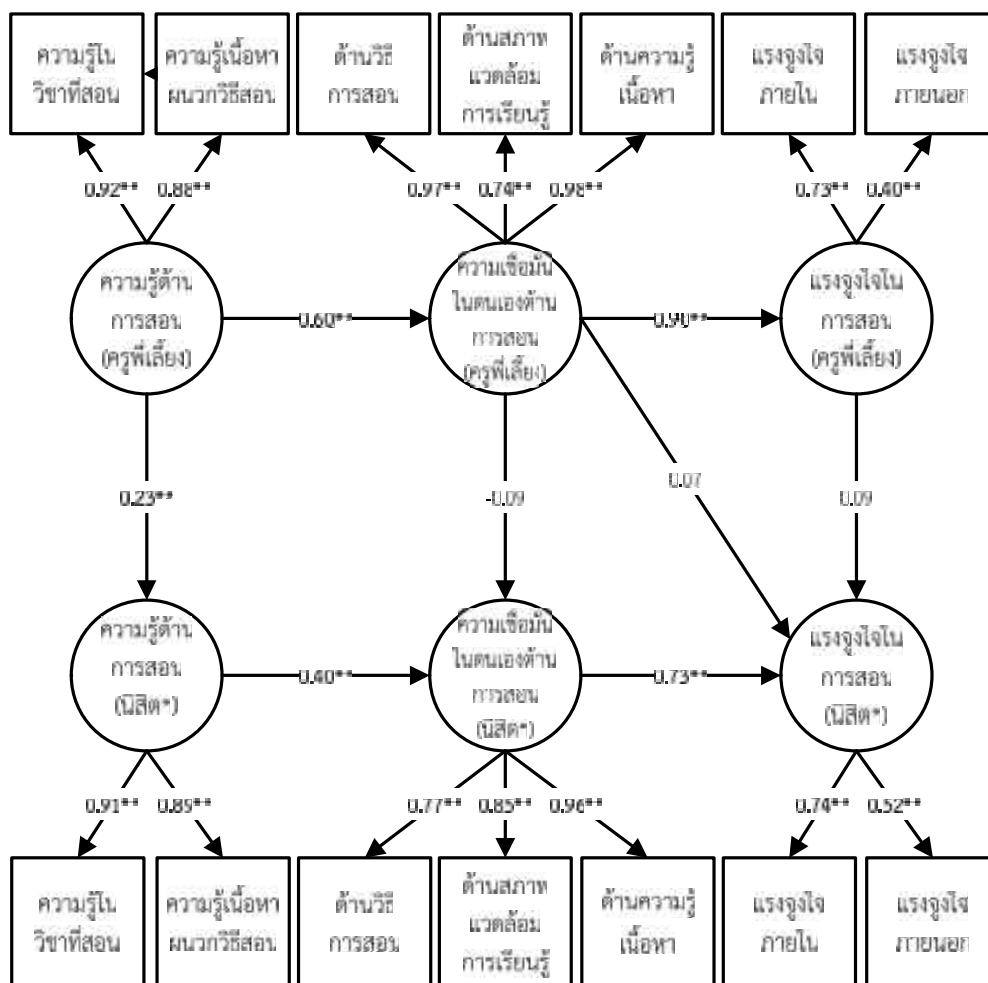
ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ ไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 68.342 องศาอิสระ (df) มีค่าเท่ากับ 52 ค่าความน่าจะเป็น (p) มีค่าเท่ากับ .0638 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (CFI) มีค่าเท่ากับ 0.990 ค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (RMSEA) มีค่าเท่ากับ 0.035 จากข้อมูลค่าสถิติที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นสนับสนุนว่าโมเดลนี้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ (องค์ประกอบ) แต่ละตัวแปรแฝงของครูพี่เลี้ยง พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.98 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรแฝงความรู้ด้านการสอน (KNOW) มีองค์ประกอบความรู้ในวิชาที่สอน (SUB) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.92$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 88.0 ตัวแปรแฝงความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน (SELF) มีองค์ประกอบด้านความรู้เนื้อหา (CON) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.98$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 96.00 ส่วนตัวแปรแฝงแรงจูงใจในการสอน (MOT) มีองค์ประกอบแรงจูงใจภายใน (IN) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.73$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 54.0 ส่วนผลการวิเคราะห์ความสำคัญของตัวแปรสังเกตได้ (องค์ประกอบ) แต่ละตัวแปรแฝงของนิสิตฝึกสอน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.96 และแตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรแฝงความรู้ด้านการสอน (KNOW) มีองค์ประกอบความรู้ในวิชาที่สอน (SUB) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.91$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 84.0 ตัวแปรแฝงความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน (SELF) มีองค์ประกอบด้านความรู้เนื้อหา (TEACH) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.96$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 92.0

ส่วนตัวแปรแรงจูงใจในการสอน (MOT) มีองค์ประกอบแรงจูงใจภายใน (IN) มีความสำคัญมากที่สุด ($\beta = 0.746$) และมีความผันแปรร่วมกับตัวแปรแฝงร้อยละ 55.0 ดังแสดงตาราง 1 และแผนภาพ 2

ตาราง 1 ผลการตรวจสอบโมเดลวิจัยและน้ำหนักของแต่ละองค์ประกอบในโมเดลวิจัย

ตัวแปร	ครูที่เลี้ยง				นิสิตฝึกสอน			
	β	SE	t	R ²	β	SE	t	R ²
ความรู้ด้านการสอน (KNOW)								0.05
ความรู้ในวิชาที่สอน (SUB)	0.92	0.01	49.02**	0.88	0.91	0.03	28.21**	0.84
ความรู้เนื้อหาผนวกวิธีสอน (PEDA)	0.88	0.02	33.61**	0.78	0.89	0.02	40.97**	0.80
ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน (SELF)				0.36**				0.16**
ด้านวิธีสอน (TEACH)	0.97	0.04	20.40**	0.94	0.77	0.04	16.41**	0.59
ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ (ENV)	0.74	0.03	19.49**	0.55	0.85	0.05	15.94**	0.72
ด้านความรู้เนื้อหา (CON)	0.98	0.03	29.95**	0.96	0.96	0.04	20.42**	0.92
แรงจูงใจในการสอน (MOT)				0.82**				0.56**
แรงจูงใจภายใน (IN)	0.73	0.09	8.04**	0.54	0.74	0.06	11.60**	0.55
แรงจูงใจภายนอก (EX)	0.40	0.07	5.34**	0.16	0.52	0.05	8.83**	0.27
$\chi^2 = 68.34, df = 52, p = .06, RMSEA = 0.03; **p < .05$								

แผนภาพ 2 โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน

จากแผนภาพ 2 ตัวแปรครูพี่เลี้ยงที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรนิสิตฝึกสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ความรู้ด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อความรู้ด้านการสอนของนิสิตฝึกสอน มีขนาดสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.23 ตัวแปรแรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่า ตัวแปรความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงส่งผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของนิสิตฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน พบว่าโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจาก $\chi^2 = 68.34$, $df = 52$, $p = .063$, RMSEA = 0.035 แต่อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่น่าสนใจที่งานวิจัยนี้ได้นำมาอภิปราย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) ผลการวิเคราะห์หัตถิพลทางตรงของตัวแปรครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อตัวแปรนิสิตฝึกสอนมากที่สุด คือ ความรู้ด้านการสอนของครูพี่เลี้ยง แสดงให้เห็นว่าครูพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่สำคัญมากในการทำหน้าที่ดูแลฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตฝึกสอน ทั้งในเรื่องการถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอดเนื้อหาในวิชาที่สอน และความสามารถทางด้านการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน ซึ่งทำให้นิสิตฝึกสอนมีความรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Blonder et al., (2014); Cetin et al., (2014) ที่ชี้ให้เห็นว่าครูพี่เลี้ยงมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ในการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน

นอกจากนี้ยังพบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูที่เลี้ยงส่งผลไปยังแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ชี้ให้เห็นว่า นิสิตฝึกสอนอาจไม่ได้รับแรงจูงใจในการสอนจากครูที่เลี้ยง เนื่องจากครูที่เลี้ยงไม่สามารถจูงใจให้นิสิตฝึกสอนเปลี่ยนทัศนคติได้ ซึ่งแรงจูงใจนั้นเป็นลักษณะแรงจูงใจภายใน ซึ่งนิสิตฝึกสอนอาจมองไม่เห็นได้โดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของอิศรัตน์ ต้นธีรรัตน์ (2551) พบว่า ครูที่เลี้ยงไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติของนิสิตฝึกสอนได้ โดยนิสิตฝึกสอนเจอสถานการณ์ตามความคาดหวังของครูที่เลี้ยง ทั้งภาระงานที่ทำให้เกิดความเหนื่อยล้า จึงทำให้ครูที่เลี้ยงไม่สามารถจูงใจนิสิตฝึกสอนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1) ข้อค้นพบในการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความรู้ด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงมีอิทธิพลทางตรงต่อความรู้ด้านการสอนของนิสิตฝึกสอน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ครูพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตฝึกสอนจะต้องให้คำปรึกษาให้คำแนะนำเกี่ยวกับในเรื่องของการปฏิบัติงานในชั้นเรียน และให้ความช่วยเหลือกับนิสิตฝึกสอนในระหว่างการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ครูพี่เลี้ยงควรถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ในการสอนให้กับนิสิตฝึกสอนจะทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดการพัฒนาความสามารถในการสอน ทั้งเรื่องของความรู้ และทักษะในการสอน การถ่ายทอดความรู้ของครูพี่เลี้ยงให้นิสิตฝึกสอนจะเป็นการเพิ่มพูนทักษะและความสามารถในการสอน ทั้งนี้ครูพี่เลี้ยงควรมีการพัฒนาหาความรู้เพิ่มเติมให้กับตนเองอยู่เสมอ และต้องมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการถ่ายทอดความรู้ ถ่ายทอดประสบการณ์ในการสอนอย่างเต็มความสามารถให้กับนิสิตฝึกสอนได้มีความรู้ที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานสอน

2) ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงที่มีอิทธิพลทางลบต่อความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของนิสิต ชี้ให้เห็นว่า กระบวนการผลิตครูจึงจำเป็นต้องพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนให้กับนิสิตฝึกสอนในเรื่องการเรียนรู้รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และวิธีการสอนให้กับนิสิตครูฝึกสอนที่จะต้องใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ทั้งนี้ครูพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ดูแลนิสิตฝึกสอนควรถ่ายทอดความรู้เนื้อหาถ่ายทอดวิธีการสอนให้กับนิสิตฝึกสอน และสนับสนุนส่งเสริมให้นิสิตฝึกสอนที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองในด้านการสอน และความคาดหวังผลสำเร็จในงานวิชาการ โดยครูพี่เลี้ยงอาจจะจัดกิจกรรมหรือช่วยชี้แนะ ให้คำปรึกษาในเรื่องของการจัดการเรียนการสอนให้กับนิสิตฝึกสอนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน จะเป็นการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ซึ่งจะทำให้นิสิตฝึกสอนมีความมั่นใจในและเจตคติต่อการทำงาน

3) แรงจูงใจในการสอนของครูพี่เลี้ยงมีอิทธิพลทางตรงต่อแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอน ชี้ให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยหรือสถานศึกษาที่นิสิตฝึกสอนได้ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรจะมีการส่งเสริมแรงจูงใจให้กับครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน เช่น การจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน การยกย่องชมเชยเกี่ยวกับการสอนให้แก่ครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน เพื่อจะได้เป็นแรงกระตุ้นผลักดันให้มีแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ในงานสอนของครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน ทั้งนี้ครูพี่เลี้ยงเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนิสิตฝึกสอนในขณะที่นิสิตฝึกสอนกำลังทำหน้าที่ฝึกประสบการณ์ในชั้นเรียน ครูพี่เลี้ยงควรสร้างแรงจูงใจให้กับนิสิตฝึกสอน เพื่อนิสิตจะได้เกิดแรงจูงใจของตนเองซึ่งจะทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดแรงจูงใจในการสอน และเห็นคุณค่าของการปฏิบัติงานสอนในชั้นเรียน

4) ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนของครูพี่เลี้ยงที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการสอนของนิสิตฝึกสอน สะท้อนให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยและสถานศึกษา ควรมีการวางแผนติดตามการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตฝึกสอน รวมถึงตรวจสอบความพร้อมของสถานศึกษา และครูพี่เลี้ยงว่ามีกระบวนการฝึกประสบการณ์ให้นิสิตฝึกสอนอย่างไร มีความพร้อมมากน้อยแค่ไหน ซึ่งถ้าคัดเลือกสถานศึกษาที่ดี ครูพี่เลี้ยงที่มีคุณลักษณะที่ดี เป็นตัวอย่างหรือต้นแบบของครูที่ดีและเก่ง พร้อมทั้งจะเป็นผู้ช่วยเหลือและให้คำแนะนำเมื่อนิสิตฝึกสอนประสบ

ปัญหาในชั้นเรียนได้ ซึ่งจะทำให้นิสิตฝึกสอนเกิดความรักในงานสอน และเกิดแรงจูงใจในการปฏิบัติงานในชั้นเรียนได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน หากมีการศึกษางานวิจัยในลักษณะของการเก็บข้อมูลลักษณะเช่นนี้ ควรเก็บข้อมูลกับอาจารย์นิเทศก์ เนื่องจากครูพี่เลี้ยงไม่ได้ดูแลนิสิตฝึกสอนแค่คนเดียว แต่มีอาจารย์นิเทศก์ในขณะที่ยังมาเกี่ยวข้องกับการดูแลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้กับนิสิตฝึกสอน ซึ่งจะสามารถทำให้ผลการวิจัยชัดเจนมากยิ่งขึ้นว่านิสิตฝึกสอนได้รับอิทธิพลจากตัวแปรความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนกับครูพี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์มากน้อยเพียงใด

2. การวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบ 1:1 ทำให้แบบสอบถามมาไม่ครบจำนวนคู่ ทำให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์จำนวนมาก ดังนั้นหากมีการวิจัยในลักษณะเช่นนี้ ผู้วิจัยควรวางแผนการเก็บข้อมูลโดยมีกลยุทธ์ให้ผู้ตอบมีความสนใจและตั้งใจตอบแบบสอบถาม เช่น มอบของที่ระลึก สร้างความเข้าใจถึงผลประโยชน์จากผลงานวิจัย เป็นต้น

3. งานวิจัยนี้เป็นการเก็บข้อมูลจากตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอนของตัวแปรความรู้ด้านการสอน ความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอน และแรงจูงใจในการสอนซึ่งศึกษาตัวแปรเดียวกัน โดยสามารถนำมาต่อยอดในการทำวิจัยครั้งต่อไปด้วยการวิเคราะห์ความไม่แปรเปลี่ยนของโมเดลความสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงกับนิสิตฝึกสอน

หมายเหตุ: บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเรื่องอิทธิพลของความรู้ด้านการสอนที่มีต่อแรงจูงใจในการสอนโดยมีความเชื่อมั่นในตนเองด้านการสอนเป็นตัวแปรส่งผ่าน : โมเดลสมการเชิงโครงสร้างแบบกลุ่มสัมพันธ์ระหว่างครูพี่เลี้ยงและนิสิตฝึกสอน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

ธิดารัตน์ ตันนิรัตน์. (2551). *การเปรียบเทียบหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ 4 ปี และ 5 ปี การศึกษาวิจัยแบบพหุวิธี*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต) สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

An, S., Tillman, D., & Paez, C. (2015). *The Effects of Interdisciplinary Practice on Elementary Preservice Teachers' Mathematics Teaching Self-Efficacy & Pedagogy: An Intervention*

Study of Music-Mathematics Integrated Education. Mathematics Education at Teachers College, 6.

Bandura, A. (1986). *Prentice-hall series in social learning theory. Printed in the United States of America.*

Blonder, R., Benny, N., & Jones, M. G. (2014). *Teaching self-efficacy of science teachers. In The Role of Science Teachers' Beliefs in International Classrooms. 3-15.*

Cetin, P. S., Kaya, E., & Geban,, Ö. (2014). *Students', Pre-service teachers' and In-service Teachers' Views about Constructivist Implementations. Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education, 8(2).*

Hachfeld, A., Hahn, A., Schroeder, S., Anders, Y., & Kunter, M. (2015). *Should teachers be colorblind? How multicultural and egalitarian beliefs differentially relate to aspects of teachers' professional competence for teaching in diverse classrooms. Teaching and Teacher Education, 48, 44-55.*

Hinton, V., Flores, M., Burton, Megan, & Curtis, R. (2015). *An investigation into pre-service special education teachers' mathematical skill, self-efficacy, & teaching methodology.*

Liu, S. H., Tsai, H. C., & Huang, Y. T. (2015). *Collaborative Professional Development of Mentor Teachers and Pre-Service Teachers in Relation to Technology Integration. Journal of Educational Technology & Society, 18(3), 161-172.*

Preacher, K. J., & Coffman, D. L. . (2006). *Computing power & minimum sample size for RMSEA.*

Schiefele, U., & Schaffner, E. (2015). *Teacher interests, mastery goals, and self-efficacy as predictors of instructional practices and student motivation. Contemporary Educational Psychology, 42, 159-171.*

Velthuis, C., Fisser, P., & Pieters, J. (2015). *Collaborative curriculum design to increase science teaching self-efficacy: A case study. The Journal of Educational Research, 108(3), 217-225.*